

ÇEVRE

Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı, hava kalitesinin izlenmesi için önemli bir adım olmasına rağmen detaylı ölçümler yapılmamaktadır. Gelişmiş ülkelerde bütün geleneksel hava kirleticilerinin (SO_2 , NO_x , CO, kurşun, hidrokarbonlar, partikül maddeler (PM veya toz) ve O_3) konsantrasyonları izlenmesine rağmen Türkiye’de Çevre ve Şehircilik Bakanlığının verdiği bilgiye göre, ülke genelinde hava kirliliği seviyesinin izlenmesi için 69 il merkezi ve 7 ilçe merkezinde olmak üzere toplam 171 istasyonda sadece kükürt dioksit (SO_2) ve partiküler madde (PM) ölçümleri yapılmaktadır. Uşak’ta sadece Merkez ilçede olmak üzere bir adet istasyon bulunmaktadır. Bu istasyonda sadece PM_{10} ve SO_2 ölçümleri yapılırken; diğer kirletici maddelerden NO, NO_2 , NO_x , O_3 ve CO’ın ölçülümü yapılamamaktadır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Hava Kalitesi Haber Bülteni’ne göre ildeki hava kalitesi, çevre illerdekine benzer durumdadır. Uşak ve çevresindeki istasyonlarda yapılan ölçümlere göre; havadaki kükürtdioksit (SO_2) ve partiküler maddenin (PM_{10}) kış sezonu (1 Ekim-31 Mart arası) ve yıllık ortalama değerleri Tablo 46’da verilmektedir. Buna göre kükürtdioksit için kış sezonu aylık ortalama 120 mikrogram/metreküp ($\mu g/m^3$) olan sınır değer, hiçbir merkezde aşılmazken en yüksek değere 76 ile Afyonkarahisar’da ulaşmıştır. Söz konusu maddenin, yıllık ortalama değerinin uzun vadede insan sağlığının korunması için $150 \mu g/m^3$ ’ten, hassas hayvanları, bitkilerin ve varlıkların korunması için $20 \mu g/m^3$ ’ten fazla olmaması gerekmektedir. Bu değer Uşak’ta ise 15’tir. Bu durum, ilde kükürtdioksit kirliliğinin fazla tehlikeli bir boyutta olmadığını göstermektedir. Partiküler maddenin kış sezonu ortalamasında $90 \mu g/m^3$ değeri sınırken bu değer Uşak’ta 73 olarak gerçekleşmiş ve çevre illerden sadece Afyonkarahisar ile Denizli’deki istasyonlarda sınırın üzerinde yer almıştır. Partiküler maddenin insan sağlığının korunması için yıllık ortalamasının $60 \mu g/m^3$ sınırını aşmaması gerekmektedir.

Tablo 46 - Kükürtdioksit ve Partiküler Madde Kış Sezonu Ortalama Değerleri (2012-2013)

İstasyon	Kükürtdioksit (SO_2), $\mu g/m^3$	Partiküler Madde (PM_{10}), $\mu g/m^3$
Uşak	15	73
Afyonkarahisar	76	107
Denizli-1	-	94
Denizli-2	13	62
Kütahya	10	66
Manisa	17	76
Manisa-Soma	63	83

Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Hava Kalitesi Haber Bülteni

Uşak’ta çevre illerden farklı olarak atıklar öncelikli bir çevre sorunu olarak öne çıkarken bu sorunu hava, su ve toprak kirliliği izlemektedir. Ülke genelinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi’ne göre 1. öncelikli çevre sorunu olarak öne çıkan hava kirliliği, Uşak’ta 2. sıradadır. Su kirliliği ise Uşak çevresinde tüm illerde öne çıkan bir sorundur. Su kirliliği ülke genelinde ve Uşak’ta 3. öncelikli sorun olarak görülürken, diğer çevre illerde 2. öncelikli sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Benzer şekilde, ülke genelinde 2.

öncelikli sorun olan atıklar Denizli’de 4; Afyonkarahisar, Kütahya ve Manisa’da 3. sırada iken Uşak’ta 1. sıradadır. Bu durum, Uşak’ın çevresel sorunlar yönünden çevre illerden belli ölçüde farklılaşan bir il olduğunu göstermektedir.

Tablo 47 - Afyonkarahisar ve Çevre İllerindeki Çevresel Sorun Öncelikleri

	Hava Kirliliği	Su Kirliliği	Toprak Kirliliği	Atıklar	Gürültü Kirliliği	Erozyon	Doğal Çevrenin Tahribatı
Uşak	2	3	4	1	5	7	6
Afyonkarahisar	1	2	4	3	6	7	5
Denizli	1	2	5	4	3		
Kütahya	1	2	5	3	4	6	
Manisa	1	2	6	3	4	5	7

Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu (2012)

İldeki su kaynakları, büyük ölçüde Büyük Menderes Havzası’na dahildir. İldeki tüm ilçe merkezlerinin Büyük Menderes Havzası’na bağlı durumda olması, ilde su kirliliğini önlemeye yönelik ortak faaliyetlerin yapılması için önemli bir fırsat olarak görülmektedir. Bu açıdan Uşak’ta il bazlı bir su koruma eylem planının uygulanabilmesi olasıdır.

İlin orman alanları oranı ülke ortalamasının altındadır ve orman alanlarında ağaçlandırma/rehabilitasyon çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Ülke genelinde Orman ve Su İşleri Bakanlığı’nın verilerine göre 11.538.668 hektarlık normal ormanları ve 10.119.466 hektarlık bozuk orman alanları ülke yüzölçümünün sırasıyla %14,7’sini ve %12,9’unu kaplamaktadır. Orman alanlarının toplamının payı %27,3’tür. Orman alanlarının payının %39,8 olduğu Uşak ise çevre illerin Afyonkarahisar hariç tümünün gerisinde yer alırken, bu durum ilde nadir bulunan orman alanlarının korunmasının oldukça önemli olduğunu göstermektedir. Ayrıca Uşak’ta, ülke geneli ve Afyonkarahisar dışındaki çevre illerin aksine bozuk orman alanları, normal orman alanlarının çok üzerindedir. Bu durum, Uşak’ta yapılacak ağaçlandırma çalışmalarıyla, ilin hali hazırdaki normal (bozuk olmayan) orman varlığını artırma potansiyelini göstermektedir.

Tablo 48 - İllerin Yüzölçümünde Orman ve Ormansız Alanların Payları (%)

	Uşak	Afyonkarahisar	Denizli	Kütahya	Manisa
Normal Orman Alanları	13,9	6,3	27,0	25,7	21,0
Bozuk Orman Alanları	25,9	10,5	20,0	27,3	20,0
Ormansız Alanlar	60,2	83,2	53,0	47,0	59,0

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, İllere Göre Orman Varlığı (2013)